

**Κοινοί Ιεροί Τόποι
στα Βαλκάνια και στη Μεσόγειο**

ΣΑΒΒΑΤΟ 23.09.2017 /εγκαίνια

20.00 / Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Τα εγκαίνια θα τελέσει ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης, κ. Γιάννης Μπουτάρης

22.00 / Γενί Τζαμί, Συναυλία Σαβίνας Γιαννάτου

ΚΥΡΙΑΚΗ 24.09.2017

Διεθνές Workshop

9.30-17.30 / Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης

ΤΡΙΤΗ 26.09.2017

20.00 / Γενί Τζαμί, Περφόρμανς του Μάριου Χατζηπροκοπίου: «Σέ μιά άκρη τοῦ διαδρόμου»: μια παραστασιακή διάλεξη για τον θρήνο και την αγάπη.

Η τριμερής έκθεση διοργανώνεται από το **Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης** και το **Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης**, σε συνεργασία με τον **Δήμο Θεσσαλονίκης**.

Χώροι

Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης

Γενί Τζαμί

Διάρκεια εκθέσεων

23 Σεπτεμβρίου – 31 Δεκεμβρίου 2017

Η έκθεση γενικά

Όπως έκαναν στο παρελθόν για αιώνες, έτσι και σήμερα πολλοί χριστιανοί, μουσουλμάνοι και εβραίοι προσεύχονται σε ιερά που ανήκουν σε μια άλλη θρησκεία. Η ύπαρξη κοινών ιερών τόπων είναι ένα γνωστό φαινόμενο με βαθιές ρίζες στη Μεσόγειο, το οποίο φανερώνει τη διαπερατότητα των ορίων μεταξύ των θρησκευτικών κοινοτήτων. Παρά τις θεολογικές διαφορές, οι τρεις μονοθεϊστικές θρησκείες μοιράζονται ένα σύνολο κοινών στοιχείων ως προς τις πεποιθήσεις, τις τελετουργίες, τα ιερά πρόσωπα και τους ιερούς τόπους. Ωστόσο, οι διασταυρώσεις αυτών των στοιχείων δεν στερούνται ασάφειας και μπορούν να οδηγήσουν σε συγκρούσεις. Ο μεσογειακός κόσμος, επομένως, έχει να προσφέρει πολλά παραδείγματα διαμοιρασμού και αμοιβαιότητας, αλλά και διαχωρισμού ή διαίρεσης.

Η τριμερής έκθεση Κοινοί Ιεροί Τόποι διερευνά το φαινόμενο αυτό εντοπίζοντάς το σε συγκεκριμένα παραδείγματα και γεωγραφικά πλαίσια, αναδεικνύοντας τη συνύφανση συμβόλων και μορφών, πρακτικών και τόπων που το καθορίζουν.

Η Θεσσαλονίκη, μια πόλη στην οποία έχουν ιστορικά ακμάσει οι τρεις μονοθεϊστικές θρησκείες, αλλά και ένα μέρος που βρίσκεται στο μεσογειακό σταυροδρόμι της μετανάστευσης, είναι ένα ιδανικό σημείο για την αφήγηση των Κοινών Ιερών Τόπων. Η τριμερής έκθεση, που σχεδιάστηκε ως ένα είδος προσκυνήματος στην πόλη, αποκαλύπτει διαφορετικές πτυχές του «μοιράσματος του ιερού», ιστορικού και σύγχρονου.

Στη Θεσσαλονίκη, η έκθεση αποτελείται από τρία μέρη, τα οποία παρουσιάζονται σε τρεις χώρους: στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, στο Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης και στο Γενί Τζαμί (Παλιό Αρχαιολογικό Μουσείο). Η εκδοχή είναι αποτέλεσμα μιας βαθιάς αναθεώρησης, που περιέλαβε πολλά νέα στοιχεία: αρχειακό υλικό, φωτογραφίες, ταινίες και σύγχρονη τέχνη.

Με βάση υλικό ανθρωπολογικής έρευνας, διαφορετικές εκδοχές της έκθεσης παρουσιάστηκαν στο Μουσείο Πολιτισμών της Ευρώπης και της Μεσογείου (MuCEM) στη Μασσαλία (2015) και στο Μουσείο Μπαρντό στην Τύνιδα (2016). Επόμενες προγραμματίζονται για το Παρίσι, το Μαρακές, τη Νέα Υόρκη και την Κωνσταντινούπολη.

Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Το πρώτο μέρος της έκθεσης στο *Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης* προσφέρει στον επισκέπτη μια εμπειρία που βασίζεται στη σύζευξη της σύγχρονης τέχνης με την

ανθρωπολογική έρευνα. Η ανθρωπολογική μαρτυρία περιγράφει ιερά αφιερωμένα σε προφήτες και πατριάρχες, στην Παναγία και σε αγίους που τιμώνται από διαφορετικές θρησκείες.

Παράλληλα, τα έργα σύγχρονης τέχνης λειτουργούν ως νέοι τόποι διαπραγμάτευσης εννοιών του ιερού. Φωτογραφίες, έργα τέχνης, εικόνες, ανθρωπολογικά τεκμήρια συμπλέκονται, ανανοηματοδώνοντας την έννοια της θρησκευτικής συνύπαρξης. Μέσω των έργων σύγχρονης τέχνης, τίθενται ερωτήματα γύρω από τη δύναμη των θρησκευτικών συμβόλων και παραδόσεων, καθώς και των πρακτικών οι οποίες βρίσκονται στον πυρήνα ή στις παραφές της θρησκείας και της πίστης.

Καλλιτέχνες

Αλέξης Ακριθάκης / Alexis Akritakis (GR)
Benji Boyadjian (PS)
Τάσος Βρεττός / Tassos Vrettos (GR)
Φίλιππος Γκούτζος / Filippos Gkoutzos (GR)
Λυδία Δαμπασίνα / Lydia Dambassina (GR/FR)
Μάριος Ελευθεριάδης / Marios Eleftheriadis (GR)
Thierry Fournier (FR)
Ragna Ingadottir (IS)
Μαρία Κομπατσιάρη / Maria Kompatsiari (GR)
Δημήτρης Κοντός / Dimitris Condos (GR)
Lino Mannocci (IT)
Νατάσσα Μαρκίδου / Natassa Markidou (GR)
Βιργινία Μαστρογιαννάκη / Virginia Mastrogiannaki (GR)
Δημήτρης Μεράντζας / Dimitris Merantzas (GR)
Μανόλης Μπαμπούσης / Manolis Baboussis (GR)
Γιάννος Οικονόμου / Yiannos Economou (CY)
Θεόδωρος Παπαγιάννης / Theodoros Papagiannis (GR)
Λήδα Παπακωνσταντίνου / Leda Papaconstantinou (GR)
Manoël Pénicaud (FR)
Nira Pereg (IL)
Νάνα Σαχίνη / Nana Sachini (GR)
Niki de Saint Phalle (FR)
Γιώργος Τσακίρης / Yorgos Tsakiris (GR)
Στέλιος Φαϊτάκης / Stelios Faitakis (GR)
Μάριος Χατζηπροκοπίου / Marios Chatziprokorou (GR)
Έλλη Χρυσίδου / Elli Chryssidou (GR)

Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης

Το δεύτερο μέρος της έκθεσης στο *Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης* παρουσιάζει ένα φωτογραφικό οδοιπορικό ακολουθώντας τις πολυποίκιλες γεωγραφίες και κοινότητες ιερών τόπων της Μεσογείου. Φωτίζει ενεργούς τόπους συνύπαρξης και αμοιβαιότητας, αλλά και αντίθετα, περιπτώσεις διεκδίκησης που φτάνουν στα όρια της σύγκρουσης και του φυσικού διαχωρισμού. Όλα αυτά, μέσα από ένα πανόραμα φωτογραφικών προσεγγίσεων, όπου το αρχαικό υλικό διαπλέκεται με το σύγχρονο φωτογραφικό ντοκουμέντο και η επιστημονική ερευνητική καταγραφή με τις προσωπικές αναμνηστικές φωτογραφίες των ίδιων των προσκυνητών και μυστών αυτών των τόπων.

Καλλιτέχνες

Αλέξανδρος Αβραμίδης / Alexandros Avramidis (GR)
Yeosf Alraheel (SY)
Μάριος Βερβέρης / Marios Ververis (GR)
Τάσος Βρεττός / Tassos Vrettos (GR)
Faraj Chammas (SY)
Manuel Çitak (TR)
Magali Corouge (FR)
Gianni Berengo Gardin (IT) © Contrasto
Χάρης Γεωργούσης / Harris Georgoussis (GR)
Christophe Goussard (FR) © Agence VU
Nele Gülck & Nikolai Antoniadis (DE)

Robert Jankuloski & Elizabeta Koneska (FYROM)
Izzet Keribar (TR)
Sara Kuehn (DE)
Ludovic Maisant (FR) © Getty Images
Jean-Luc Manaud (FR) © Gamma-Rapho-Keystone
Diàna Markosian (AM–US)
Cécile Massie (FR)
Γιώργος Μαυρομαμάτης, Αγγελική Ροβάτσου & Μιράντα Τερζοπούλου
/ Giorgios Mavrommatis, Aggeliki Rovatsou & Miranda Terzorouli (GR)
Andrea Merli (IT)
Ηλίας Μιχαλάκης / Ilias Michalakis (GR)
Εύα Νταράρα / Eva Darara (GR)
Αβραάμ Παυλίδης / Avraam Pavlidis (GR)
Manoël Pénicaud (FR)
Πάρις Πετρίδης / Paris Petridis (GR)
Franck Pourcel (FR)
Antonio Pusceddu (IT)
Guy Raivitz (IL)
Ivo Saglietti (IT)
Φανή Σαρρή / Fanny Sarri (GR)
David Sauveur (FR) © Agence VU
Ahikam Seri (IL) © Panos Pictures
Laramie Shubber (UK)
Νικολέττα Τζιανουδάκη / Nikoletta Tzianoudaki (GR)
Jeff Vanderpool (GR–US)

Γενί Τζαμί

Το τρίτο μέρος της έκθεσης, στο *Γενί Τζαμί*, παρουσιάζει μια ιστορική αφήγηση της πόλης της Θεσσαλονίκης με έμφαση στις οσμώσεις μεταξύ των τριών μεγάλων θρησκευτικών κοινοτήτων, ως μέρος τόσο του θεσμικού περιβάλλοντος, όσο και της συνύπαρξης σε καθημερινό επίπεδο. Θεσμικές επαφές, λαϊκές θρησκευτικές αλληλεπιδράσεις, μαρτυρίες περιηγητών και ιστορίες συνύπαρξης σε συγκεκριμένους ιερούς τόπους αναδεικνύονται ως πολύτιμα θραύσματα μιας εμπειρίας της πόλης που έχει πλέον απολεσθεί και μιας μήμης που φθίνει: της Θεσσαλονίκης ως πόλης που κάποτε μοιράζονταν διαφορετικές εθνοτικές και θρησκευτικές κοινότητες.

Καλλιτέχνες

Λυδία Δαμπασίνα / Lydia Dambassina (GR/FR)

Διοργάνωση

Σύλληψη–Γενική επιμέλεια

Dionigi Albera
IDEMEC, CNRS–Aix–Marseille University, France
Karen Barkey
University of California, Berkeley, USA
Δημήτρης Παπαδόπουλος
Τμήμα Ανθρωπολογίας, Western Michigan University, USA
Manoël Pénicaud
IDEMEC, CNRS–Aix–Marseille University, France

■ ΜΜΣΤ

Επιμελήτρια: Θούλη Μισιρλόγλου
Βοηθός επιμελητή: Miguel Fernandez Belmonte

● ΜΦΘ

Επιμελητής: Στέργιος Καράβατος
Βοηθός επιμελητή: Δανάη Τεζαψίδου
Έρευνα: Όλγα Μούτσιανου

Επιστημονικός σύμβουλος: Γιώργος Μαυρομμάτης

▲ GENI TZAMI

Επιμελήτρια: Θούλη Μισιρλόγλου

Βοηθός επιμελητή: Miguel Fernandez Belmonte

Έρευνα: Χάρης Ραϊτσίνης

Επιστημονικός σύμβουλος: Παναγιώτης Πούλος

Συνεργαζόμενοι φορείς

Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς

Βρετανική Σχολή Αθηνών

Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης

ΕΛΙΑ-MIET

ΕΛΙΑ-MIET Θεσσαλονίκης

IDEMEC, CNRS

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Μουσείο Μπενάκη

Museum of European and Mediterranean Civilizations

Κεντρική Βιβλιοθήκη ΑΠΘ

Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης

SATIS, Aix-Marseille University

Μέγας δωρητής

Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Χορηγοί

Nicholas J. and Anna K. Bouras Foundation

ΔΕΘ-Helexpo

Υποστηρικτής

Robert Bosch Stiftung

Χορηγοί επικοινωνίας

EPT3, 95.8FM, 102FM, TV100, FM100, Η Καθημερινή, Μακεδονία, ΕΠΙΛΟΓΕΣ, makthes.gr, parallaxi, Athens Voice, Μήνυμα 107.7

Η διοργάνωση εντάσσεται στο **Παράλληλο Πρόγραμμα της 6ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης** «Φαντασιακές Εστίες – Imagined Homes» (30.09.2017-14.01.2018 / www.thessalonikibiennale.gr). Η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης οργανώνεται από το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης).

Η διοργάνωση εντάσσεται στο **Παράλληλο πρόγραμμα των 52ων ΔΗΜΗΤΡΙΩΝ**

Μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα και ξεναγήσεις θα πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια της έκθεσης.

Εκθεσιακοί χώροι και ώρες λειτουργίας

Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Εγνατία 154 (ΔΕΘ-Helexpo), 546 36 Θεσσαλονίκη

τηλ.: 2310-240002

mmcart@mmca.org.gr

www.mmca.org.gr

Πέμπτη 10:00-22:00, Παρασκευή & Σάββατο 10:00-18:00, Κυριακή 11:00-15:00, Δευτέρα έως Τετάρτη κλειστά

Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης

Αποθήκη Α', Λιμάνι Θεσσαλονίκης

τηλ.: 2310-566716

info.thmp@culture.gr / press.thmp@culture.gr

www.thmpphoto.gr

Τρίτη/Τετάρτη/Πέμπτη/Σάββατο/Κυριακή 11:00-19:00, Παρασκευή 11:00-22:00, Δευτέρα κλειστά

Γενί Τζαμί (Παλιό Αρχαιολογικό Μουσείο)

Αρχαιολογικού Μουσείου 30, 546 41 Θεσσαλονίκη

τηλ.: 2310-857978

pinakothiki@thessaloniki.gr

www.thessaloniki.gr

Τρίτη ως Παρασκευή 10:00-18:00, Σάββατο 11:00-15:00, Κυριακή & Δευτέρα κλειστά